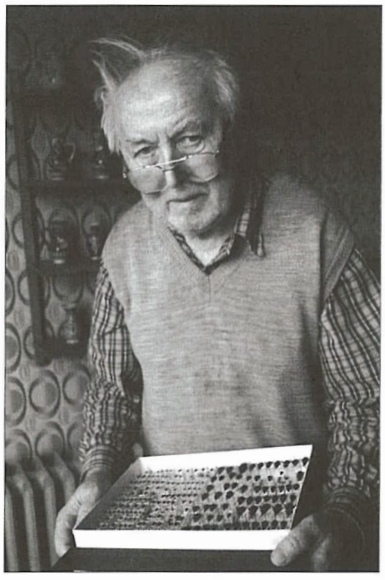
Klapalekiana, **43**: 225-229, 2007
ISSN 1210-6100

Miroslav Dvořák oslavil v roce 2006 osmdesátiny

The eightieth birthday of Miroslav Dvořák celebrated in 2006

Miroslav Dvořák, Praha, doma, 21. ledna 2007. Foto J. Farkač.
Miroslav Dvořák, Praha, at home, January 21, 2007. Foto J. Farkač.

Miroslav Dvořák se narodil 4. ledna 1926 v Praze. Vztah k přírodě u něj podpořil jeho otec – rybář a znalec přírody. Stejně tak na něj zapůsobila příroda rodiště matky – Skalsko poblíž Jílového u Prahy. Pražské Reálné gymnázium v Ječné ulici ukončil s úmyslem studia na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Naše vysoké školy byly tehdy po delším válečném uzavření opět otevřeny a všechny obory byly přeplněny uchazeči. Mirek Dvořák byl přijat, ale jen jako mimořádný posluchač. Jeho názory a životní směrování přerušil únor 1948 a s ním související změny. Ty způsobily, že až s osobní pomocí prof. Vladimíra Krajiny začal pracovat alespoň v ČKD Elektrotechnika. Přesto v těchto složitých letech, díky svým kamarádům z přírodovědecké fakulty, kteří ochotně sdělovali rozvrh a program výuky, navštěvoval výuku a na sobotní exkurze si bral dovolenou. Střídal exkurze botanické, kde se ztratil jako zoolog, se zoologickými či entomologickými, kde byl zase za studenta botaniky. Oslovily ho především přednášky prof. Jana Obenbergera. Práci technika však nakonec v ČKD Praha zůstal věrný až do odchodu do penze, tedy celých 42 let.

Entomologie se tak musela stát jeho koníčkem. Ovšem koníčkem mimořádným. Poprvé jsem se začal setkávat s Mirkem Dvořákem na pravidelných schůzkách entomologů v pražské Akropoli, na které jsme se my „mladí" mimořádně těšili. Kde jinde bylo možné se dozvědět tolik zajímavých informací o broucích? Když v roce 1981 vyšla jeho osobní výpověď v knížce *Za brouky Saharou* (Albatros, Praha), bylo rozhodnuto o zájmu nejen mém, ale řady z mých vrstevníků.

Mirek Dvořák si oblíbil systematiku a tři broučí čeledi – střevlíkovité, drabčíkovité a majkovité brouky. Byly to především rody *Laemosthenus*, *Pterostichus* a *Leistus* z čeledi Carabidae, *Ocypus* a *Zyras* s. lato z čeledi Staphylinidae a *Cerocoma, Epicauta* a *Teratolytta* z čeledi Meloidae, kterým věnoval většinu svého času. Důkazem je jím popsaných 83 pro vědu nových taxonů. Jeho vědecké práce čítají 37 titulů, ovšem velké těžiště jeho aktivit je uloženo také v desítkách popularizačních článků, např. na stránkách *Živy*, časopisu *Naší přírodou* apod. Celkem jeho seznam publikací obsahuje 113 položek! Širší veřejnosti se představil v kdysi velmi populárním televizním pořadu 10x odpověz. O komplexním zájmu o přírodu svědčí také to, že sbírá dodnes pro svou kuchyň více než sto druhů hub.

Miroslav Dvořák, Slovensko, Šomoška, 4. května 1962. Foto J. Rubín.
Miroslav Dvořák, Slovensko, Šomoška, May 4. 1962. Foto J. Rubín.

Podkladem pro publikační činnost bylo pozorování přírody při entomologických výpravách nejen v bývalém Československu, ale i po světě. V Evropě zkoumal přírodu Polska, Německa, Rakouska, dvakrát na kole projel Maďarsko, opakovaně navštívil Rumunsko, bývalou Jugoslávii, Bulharsko, třikrát Řecko, španělskou stranu Pyrenejí, Portugalsko, dvakrát navštívil Alžír (Saharu a Atlas), zkušenosti získával i v Iránu, Sýrii a Turecku. Území bývalého Sovětského impéria navštívil 13x, sbíral brouky mnohokrát ve Střední Asii a také opakovaně na Kavkaze nebo Krymu. Zkušenosti mimo palearktickou oblast hledal ve Vietnamu. Ze všech těchto cest přivezl rozsáhlý a zajímavý materiál. Svědčí o tom i to, že po něm bylo pojmenováno sedm nových druhů! Mirek Dvořák byl dlouholetým členem České společnosti entomologické, a to v letech 1954 až 1997.

K 65. narozeninám sepsal jeho biografii pro časopis *Živa* dr. Svatopluk Bílý (*Živa*, roč. 77 (1991), str. 141).

Miroslav Dvořák byl zvolen v roce 2006 za celoživotní přínos systematické entomologii a významnou popularizaci entomologie a přírodních zajímavostí čestným členem České společnosti entomologické.

Vědecké práce – Scientific papers

1. DVOŘÁK M. 1962: Drabčíci rodu Ocypus Leach, podrodu Alapsodus Tottenh. v ČSSR (Col., Staphylinidae). *Časopis Slezského Muzea, Vědy Přírodní (Ser. A)*, 11: 105-111 (in Czech, English summary).
2. DVOŘÁK M. 1964: Druhy rodu Mylabris F. v ČSSR (Col., Meloidae). *Časopis Československé Společnosti Entomologické*, 61: 292-296 (in Czech, English summary).
3. DVOŘÁK M. 1965: Zajímavé nálezy drabčíků na Slovensku (Col., Staphylinidae). (Interessante Funde einiger Staphyliniden-Arten aus der Slowakei (Col., Staphylinidae)). *Acta Rerum Naturalium Musei Nationalis Slovakiae*, 11: 88-92 (in Czech, German summary).
4. DVOŘÁK M. 1966: Gyrophaena rousi sp. n., eine neue Staphyliniden-Art aus der Slowakei (Col., Staphylinidae). *Annotationes Zoologicae et Botanicae*, 30: 1-4.
5. DVOŘÁK M. 1967: Zajímavé nálezy drabčíků na Slovensku II. (Col., Staphylinidae). (Interessante Funde einiger Staphyliniden-Arten aus der Slowakei II. (Col., Staphylinidae)). *Acta Rerum Naturalium Musei Nationalis Slovakiae*, 13: 81-88 (in Czech, German summary).
6. DVOŘÁK M. 1978: Poznámky k preparační práci. *Zprávy Československé Společnosti Entomologické při ČSAV*, 14: 141-146 (in Czech).
7. DVOŘÁK M. 1979: Zajímavé nálezy drabčíků na Slovensku III. (Col., Staphylinidae). *Acta Rerum Naturalium Musei Nationalis Slovakiae*, 25: 109-138 (in Czech, German summary).
8. DVOŘÁK M. 1980: Československé druhy rodu Zyras Stephens (Col., Staphylinidae). *Entomologické Problémy* (Bratislava), 16: 93-99 (in Czech, German summary).

9. DVOŘÁK M., 1981: Zwei neue ostasiatische Arten und nomenklatorische Bemerkungen zur Gattung Zyras (Coleoptera, Staphylinidae). *Acta Entomologica Bohemoslovaca*, 78: 53-60.
10. DVOŘÁK M. 1982: Neue Antisphodrus-Arten aus Mittelasien und Iran (Coleoptera, Carabidae, Sphodrini). *Acta Entomologica Bohemoslovaca*, 79: 274-280.
11. DVOŘÁK M. 1983: Majkovití brouci Československa. Coleoptera, Meloidae. Klíče k určování hmyzu. *Zprávy Československé Společnosti Entomologické při ČSAV*, Suppl. 4: 1-40 (in Czech).
12. DVOŘÁK M. 1983: Drei neue Arten und einige Bemerkungen zur Familie Meloidae (Coleoptera). *Acta Entomologica Bohemoslovaca*, 80: 441-450.
13. DVOŘÁK M. 1984: Ještě ke způsobu preparace drabčíků (Staphylinidae). *Zprávy Československé Společnosti Entomologické při ČSAV*, 20: 31-32 (in Czech).
14. DVOŘÁK M. 1984: Zur Kenntnis einiger myrmekophiler Staphylinidae (Coleoptera). *Acta Entomologica Bohemoslovaca*, 81: 190-203.
15. DVOŘÁK M. 1984: Zwei neue Ocypus-Arten aus Mittelasien und einige Bemerkungen zu den Angaben über Körperlängen der Familie Staphylinidae (Insecta, Coleoptera). *Faunistische Abhandlungen*, 12: 59-68.
16. DVOŘÁK M. 1985: Croscherichia maceki sp. n. aus Irak (Coleoptera, Meloidae). *Annotationes Zoologicae et Botanicae*, 169: 1-4.
17. DVOŘÁK M. 1988: Zwei neue Arten des Myrkmekophilen Tribus Zyrasini (Coleoptera, Staphylinidae, Aleocharinae). *Annotationes Zoologicae et Botanicae*, 184: 1-6.
18. DVOŘÁK M. 1989: Korunonožci. Tribus majkovitých brouků. Coleoptera, Meloidae, Meloinae. Cerocomini. Klíče k určování hmyzu. *Zprávy Československé Společnosti Entomologické při ČSAV*, Suppl. 8: 1-20 (in Czech).
19. DVOŘÁK M. 1990: Taxonomische Bemerkungen zur Gattung Cerocoma Geoffroy (Coleoptera, Meloidae, Cerocomini). *Annotationes Zoologicae et Botanicae*, 199: 1-12.
20. DVOŘÁK M. 1993: *Coleoptera, Meloidae, Meloinae, Cerocomini*. Selbstverlag, [Praha], 15 pp (in German).
21. DVOŘÁK M. 1993: Einige neue paläarktische Meloiden-Arten (Coleoptera, Meloidae). *Annotationes Zoologicae et Botanicae*, 212: 1-9.
22. DVOŘÁK M. 1993: Revision der Gattung Micromerus Mulsant et Rey, 1858 (Coleoptera, Meloidae). *Annotationes Zoologicae et Botanicae*, 214: 1-9.
23. DVOŘÁK M. 1993: Zur Kenntnis der Gattung Carterus und ihrer Verwandten (Coleoptera, Carabidae, Ditomini). *Časopis Slezského Muzea, Vědy Přírodní (Ser. A)*, 42: 179-185.
24. DVOŘÁK M. 1994: Einige neue Leistus-Arten (Coleoptera, Carabidae, Nebriini). *Annotationes Zoologicae et Botanicae*, 215: 1-11.
25. DVOŘÁK M. 1995: Einige neue sternotherme Laemostenus-Arten (Coleoptera, Carabidae, Sphodrini). *Entomofauna, Zeitschrift für Entomologie*, 16: 413-420.
26. DVOŘÁK M. 1995: Neue Arten der Gattung Pterostichus Subgenus Oreoplatysma aus dem Kaukasus und der Türkei (Coleoptera: Carabidae: Pterostichini). *Entomofauna, Zeitschrift für Entomologie*, 16: 381-392.
27. DVOŘÁK M. 1996: Doplněk klíče tribu Cerocomini (Coleoptera: Meloidae). (Ergänzung zum Bestimmungsschlüssel der Tribus Cerocomini (Coleoptera: Meloidae)). *Klapalekiana*, 32: 159-162 (in Czech, German summary).
28. DVOŘÁK M. 1996: Einige neue myrmekophile oder termitophile Arten des Tribus Zyrasini aus Südasien (Coleoptera, Staphylinidae, Aleocharinae). *Coleoptera* (*Schwanfelder Coleopterologische Mitteilungen*), 23: 1-15.
29. DVOŘÁK M. 1996: Klíč k určování zástupců majek rodu Teratolytta (Coleoptera: Meloidae). (Der Schlüssel zur Bestimmung der Meloiden-Gattung Teratolytta (Coleoptera: Meloidae)). *Klapalekiana*, 32: 163-165 (in Czech, German summary).
30. DVOŘÁK M. 1996: Neue asiatische Epicauta-Arten (Coleoptera: Meloidae). *Folia Heyrovskyana*, 4: 35-42.
31. DVOŘÁK M. 1998: Eine neue Laemostenus-Art aus Türkei (Coleoptera: Carabidae: Sphodrini). *Klapalekiana*, 34: 169-171.
32. DVOŘÁK M. 1998: Neue Broscoma-Art aus Tibet (Coleoptera: Carabidae: Broscini). *Folia Heyrovskyana*, 6: 73-75.
33. DVOŘÁK M. 2000: Zwei neue Ocypus-Arten aus dem Altai und aus Tibet (Insecta: Coleoptera: Staphylinidae: Staphylininae). *Reichenbachia*, 33[1999-2000]: 334-336.
34. DVOŘÁK M. 2001: Zwei neue chinesische Arten der Gattung Stomis Clairville, 1806 (Insecta, Coleoptera, Carabidae, Pterostichinae). *Atti del Museo Civico di Storia Naurale di Morbegno*, 12: 41-46.

35. DVOŘÁK M. 2004: Neue Oeans Latreille, 1802 Art aus Iran (Coleoptera, Meloidae). *Acta Musei Moraviae, Scientiae Biologicae*, 89: 103-104.
36. DVOŘÁK M. 2006: Zwei neue chinesische Arten den familie Carabidae (Carabidae: Pterostichinae und Broscinae). *Studies and Reports of District Museum Prague-East* (Brandýs nad Labem), *Taxonomical Series*, 2 (1-2): 31-34.
37. DVOŘÁK M. & VRABEC V. 2007: Coleoptera: Meloidae. *Folia Heyrovskyana, Series B: Icones Insectorum Europae Centralis*, 6: 1-12 (in Czech and English).

Miroslav Dvořák was born on January 4, 1926 in Prague. His interest in nature was supported by his father – fisherman and nature lover. He was also influenced by nature of his mother birthplace – Skalsko near Jílové u Prahy. He completed his study at a grammar school ("Reálné gymnasium" in Ječná) in Prague with the aim to start studies at the Faculty of Natural Sciences of Charles University in Prague. That time, our Universities were open again after a longer discontinuation of their educational activity in the course of the World War II, and there were too much applicants for admission in all the branches of study. Mirek Dvořák was admitted, but only as an associate student. His belief and life orientation was interrupted by a radical political change in February 1948. Due to this, he got a job at least in the enterprise ČKD Praha Elektrotechnika with a personal help of the professor Vladimír Krajina. In spite of this, in these complicated years, thanks to his friends from the Faculty of Natural Sciences, who were willing to inform him about the schedule and program of teaching, he attended lectures and he always took days off for Saturday educational trips organized by the Faculty. He alternately participated in botanical trips, where they considered him as a student of zoology, and in zoological or entomological ones, where he was thought to be a student of botany again. He was particularly impressed by lectures of professor Jan Obenberger. However, he adhered to his job of technologist in ČKD Praha till his retirement, i. e. for 42 years.

Entomology became his hobby. But the hobby was quite extraordinary. I started encountering Mirek Dvořák at regular meetings of entomologists in Prague coffee-house Acropolis, which we were always enormously looking for. It was impossible to get so much interesting information concerning beetles anywhere else. The future orientation of many young novices in entomology, including me, was definitely affected by his personal confession published in his book *Za brouky Saharou* (Following beetles in Sahara) (Albatros Praha) in 1981.

Mirek Dvořák got to like systematics and three families of Coleoptera – Carabidae, Staphylinidae and Meloidae. He particularly worked on the genera *Laemosthenus, Pterostichus* and *Leistus* of the family Carabidae, *Ocypus* and *Zyras* s. lato of the family Staphylinidae and *Cerocoma*, *Epicauta* and *Teratolytta* of the family Meloidae. He described 83 taxa new to science. His scientific works include 37 titles and a great body of his activities are also included in several tens of popularizing articles published in the magazines Živa, Naší přírodou, etc. The list of his publications comprises total of 113 items. Wider public had a chance to see him in a former, very popular TV programme "Give 10 answers". His complex knowledge of nature can also be demonstrated by the fact that he is able to gather more than hundred species of mushrooms for his kitchen.

His publication activity was based on observation of nature in the course of entomology expeditions not only in former Czechoslovakia but also in foreign countries. In Europe, he investigated nature of Poland, Germany, Austria, he travelled twice on bicycle through Hungary, he repeatedly visited Romania, former Yugoslavia, Bulgaria, three times Greece, Spain

side of the Pyrenees, Portugal, two times Algeria (Sahara and Atlas) and he also acquired experience in Iran, Syria and Turkey. He visited 13x the territory of the former Soviet Union, collecting beetles many times in Middle Asia and also repeatedly in Caucasus or Crimea. He brought extensive and interesting material from all these journeys. This is also suggested by the fact that seven new species were named after him. Mirek Dvořák was a long-standing member of the Czech Entomological Society, in 1954 to 1997.

At the opportunity of his 65th birthday, his biography was compiled for the magazine Živa by Dr. Svatopluk Bílý (*Živa*, 77 (1991), page 141).

In 2006, Miroslav Dvořák was elected honorary member of the Czech Entomological Society for his life-long contribution to systematic entomology and important popularization of entomology and natural objects of interest.

Jan Farkač